

HUISVESTING VERGUNNINGHOUDERS
VAN VLUCHTELING
NAAR BUURTGENOOT

Marie-Louise van Kleef
ambassadeur Opnieuw Thuis

Aanmoediging *en hulp*

De praktijk is weerbarstig. ‘Op papier is het huisvesten van vluchtelingen haalbaar. Maar dat kan niet zonder wederzijds begrip van alle betrokkenen. Niet zonder toegang tot kennis en voorzieningen. Soms is een extra duwtje nodig. En aanmoediging en focus helpen altijd.’ Marie-Louise van Kleef, ambassadeur van Opnieuw Thuis, geeft haar geloofsbrieven af. Zij vertegenwoordigt het Platform Huisvesting Vergunninghouders.

Opnieuw Thuis. Dat is de naam van het Platform waarin gemeenten, COA, woningcorporaties, provincies, VNG, IPO en Rijk de handen ineenslaan. Het helpt bij het onderdak brengen van tienduizenden vluchtelingen. Bij het vinden van slimme, snelle en passende oplossingen voor de moeilijke taak waarvoor elke gemeente staat. Het Platform kiest voor de combinatie van inzicht, prikkelen en dialoog. Duidelijkheid over wat moet gebeuren, over wie wat doet, over wat lukt en wat moeilijk blijkt.

Nederland voelt zich aangesproken. Door wereldwijde brandhaarden is vluchten vaak een laatste optie. Marie-Louise van Kleef: 'In paniek zoeken mensen naar veiligheid, gezondheid en perspectief. We zijn streng bij de poort, maar als we eenmaal een verblijfsvergunning afgeven, moeten we ook doorpakken. Een dak boven het hoofd helpt om een zelfstandig bestaan op te bouwen. En dat is wat we willen. Voor henzelf én voor de samenleving waarvan ze de komend tijd deel gaan uitmaken.'

Marie-Louise van Kleef

- is aangesteld door staatssecretaris Teeven
- kent als oud-wethouder woonvraagstukken
- kiest voor brede samenwerking en samenspel

UITDAGINGEN

Problemen hebben veel gezichten. Ze wortelen in werkprocessen, voorwaarden, werkdruk, onvoorziene omstandigheden of gebrekkige communicatie. Of ze ontstaan erdoor.

- Schrijfwijze buitenlandse namen is moeilijk. Letter verkeerd in twee systemen en er is vertraging
- Inschrijving nodig voor huisvesting. Basisadministratie Personen (BRP) in AZC-gemeenten loopt achter; soms 3 maanden of meer
- Bij gezinshereniging is er geen passende huisvesting voor het totale gezin
- Voorschot op uitkering en geld voor inrichten van huis verloopt traag
- Gemeenten willen sneller informatie vanuit het COA
- Geen passende voorzieningen voor grote gezinnen en alleenstaan de jongeren
- Voor nieuwe asielzoekers geen plek in AZC's door trage doorstroming.

A portrait of Leontien Kompier, a woman with short, curly brown hair, smiling. She is wearing a red and white patterned jacket and a pearl necklace. The background is a bright, outdoor setting with trees and a clear sky.

Leontien Kompier
burgemeester van Vlagtwedde

Passie in de praktijk

Ze gelooft in de opgave. Voor Leontien Kompier, burgemeester van Vlagtwedde draait het niet alleen om techniek, maar ook om betrokkenheid. Passie klinkt door. Familie actief in de VN, eigen ervaringen in Congo en Zuid-Afrika; ze geven kleur aan afwegingen en keuzen.

De praktijk inspireert. 'Kijk naar de wethouder. Deze slaat twee vliegen in één klap. Allerlei kantoren en gebouwen staan onnodig leeg. Door creatieve herbestemming komen snel woningen beschikbaar bijvoorbeeld voor studenten of vluchtelingen. Het kan!'

Bewustzijn vergroten. Onder haar collega's en aanverwanten. Dat ziet de burgemeester als uitdaging. 'In het begin moest het kwartje ook bij mij even vallen. Maar je hebt een officiële taakstelling. De provincie Groningen hamert er flink op. Samenwerking met omliggende gemeenten, COA, corporaties en de provincie is nu de grondslag. Ambtenaren zijn gelukkig volop bezig. Maar bestuurlijk is er nog een wereld te winnen.'

Allerlei invalshoeken benutten. Zo vliegt ze het vraagstuk aan. Liefst op basis van slimme en onalledaagse combinaties. Verrassend. Niet alleen met natuurlijke partners. Ook betreft ze graag de bankensector, zorg, onderwijs, bedrijfsleven en maatschappelijke dienstverleners. 'En nu jeugd, zorg en participatie zijn gedecentraliseerd, biedt ook dat mogelijkheden. Kansen pakken door een brede maatschappelijk oriëntatie, dat is waarin ik geloof.'

We moeten aan elkaar wennen. Zo ziet de burgemeester dat. 'Niet in fruit knippen. Of al in de winkel potjes pindaas openen. Dat doen we hier niet.' Maar vluchtelingen betekenen niet automatisch last. 'Ik geloof in de meerwaarde van veel nationaliteiten voor de Nederlandse cultuur. Natuurlijk met mitsen en maren. Daar moet je het over hebben, over en weer.' Daarom investeert ze in communicatie met bewoners over de betekenis van de aantallen vluchtelingen binnen haar grenzen.

30.000

- schatting 2015: woningen voor 30.000 vluchtelingen
- taak voor 393 gemeenten, naar rato van aantal inwoners
- Gerealiseerd 2e helft 2014: 8.017 vluchtelingen onderdak
- november 2014: totaal 24.516 asielzoekers in COA
- november 2014: 9.649 vergunninghouders in COA
- start 2015: 102 gemeenten op voorsprong bij huisvesting
- overige gemeenten op schema of achterstand
- opmerkelijk: begin 2013 blanke lei voor meeste gemeenten
- COA-verblijf: gewenst 3,5 maand, werkelijk 5,5 maand

RESULTATEN BOEKEN

Opnieuw Thuis kent voorlopig drie deelprojecten. Het zijn aanjagers. Van tempo, kwaliteit en oorspronkelijkheid. Drie projectleiders gaan het land in.

PROCESVERBETERING. SLEUTELWOORD SNELHEID.

OPGAVE: Onnodige vertraging wegwerken. Vluchtelingen snel een passend onderdak bieden. Ruimte in asielzoekerscentra beschikbaar maken voor nieuwe instroom. Van zes maanden wachten op een woning, naar de beloofde veertien weken.

Marcel van der Gaag: 'Te lang zijn administratieve fouten, verschrijvingen, onbekendheid en gebrekkige afstemming zand in de machine geweest. Onbekend maakt onbemind – ook op dit gebied. Wederzijds begrip kan wonderen doen.'

GEMEENTEN AAN ZET. SLEUTELWOORD SAMENWERKEN.

OPGAVE: Gemeenten ondersteunen bij hun wettelijke taak. Zij moeten in een jaar tijd pakweg dertigduizend vluchtelingen

huisvesten. Het aantal kan variëren, afhankelijk van bijvoorbeeld oorlogsgebieden. Kennisdeling en praktische voorbeelden zijn een smeermiddel. **Wim Vos:** 'We gaan zorgen voor een luisterend oor. Allereerst als projectorganisatie. Maar we helpen zeer verschillende partners elkaar ook te verstaan en te begrijpen. Dat zijn we verplicht aan de mensen die we hier welkom heten.'

WOONKANSEN. SLEUTELWOORD BREDE BLIK.

OPGAVE: Bestaande én nieuwe wegen op de woningmarkt benutten, ontdekken en ontginnen. Dat helpt gemeenten. Zij staan immers voor een forse opgave: meer vluchtelingen huisvesten dan in voorgaande periodes. Talrijke wereldbranden zijn de oorzaak. **Wim Reedijk:** 'Ik ben blij als we het blikveld van alle spelers op de woningmarkt kunnen verruimen. Door goede ideeën in de kijker te spelen. Door aan te sluiten op de zelfredzaamheid van de vluchtelingen. Door organisaties aan elkaar te koppelen.'

Senait Teklezghi

Programmabegeleider bij het COA

Misverstanden *wegnemen*

‘Ze zitten in een wereld vol twijfels. Wennen aan een nieuwe omgeving maakt dat vaak nog een graadje erger.’ Senait Teklezghi weet waar ze over praat. Meer dan twintig jaar geleden komt ze zelf naar Nederland. Als vluchteling. Nu helpt ze hen vaste voet aan de grond te krijgen.

De programmabegeleider bij het COA noemt zich liever kortweg Senny. ‘Dat is voor Nederlanders gemakkelijker uit te spreken.’

Loyaal gedrag. Ja-knikken gebeurt vaak uit respect. Senny vindt het niet vreemd dat een jeugdige vluchteling afhaakt; liever toch geen interview. Die middag heeft de 22-jarige Eritrese nog ijverig toegestemd. Nu vliegen onzekerheid en ongemak haar naar de keel. Senny vindt de weigering eigenlijk wel stoer. ‘Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald. Ik vind dat moedig.’

Zelf gevlucht. ‘Om iets te begrijpen, hoef je het niet zelf te ervaren. Ooit ben ik zelf vluchteling geweest. Ook uit Eritrea.

Maar mijn moeder was bij me. Dat geeft automatisch een gevoel van geborgenheid.’ De reis, met een tussenstop van een jaar in Soedan, eindigt uiteindelijk in Rotterdam. Een tijdelijk pension heeft dan al wat rust gebracht. Maar een vaste plek legt de basis voor een nieuw leven. ‘Met behulp van mijn moeder kon ik de draad weer oppakken. Niet alles was op orde, maar ik had een nieuw startpunt.’

Strak georganiseerd. Alle spelregels en procedures kent ze uit haar hoofd. Senny ondersteunt vluchtelingen, met ambacht en hartstocht. Streng is ze ook. Mensen moeten vooral snel op eigen benen staan. Het is hun eigen verantwoordelijkheid. Dat vindt ze en maakt ze hen duidelijk. Zoethouden en pampieren bieden geen uitweg. Veiligheid en duidelijkheid wél. ‘Veel vluchtelingen zitten in een overlevingsmodus. Bang om fouten te maken. Dat is menselijk. Vlotter regelen van geldzaken zoals inrichtingskosten en voorschotten op uitkering zou fijn zijn. Mensen kunnen dan sneller de opvang verlaten.’

Het is aanpassen geblazen. Senny waarschuwt en attendeert. Ze bereidt vergunninghouders voor op wat gaat komen. 'In Nederland is het gemakkelijk om schulden te maken. Bij het afsluiten van een telefoonabonnement hangt er zo een contractduur van twee jaar aan je broek. Misschien lijkt het grappig, maar soms leg ik uit dat je kan zitten op het toilet. Opstarten in een nieuw land begint soms heel basaal.'

In jezelf geloven. Dat is haar boodschap. Ze denkt weer even terug aan toen. Ze wilde erbij horen, populair zijn. Waardering krijgen, of – nog liever – bewondering. Toch nam ze vrienden nooit mee naar huis. Daar knalde de armoede van de muren; niks om trots op te zijn. 'Het gaat je misschien een beetje beter, maar het blijft verdomd moeilijk om in een goede situatie terecht te komen. Je hebt geen baan. Eenzaamheid en depressies liggen op de loer. Maar je hebt altijd jezelf nog. Jij moet, met wat hulp, het beste van je nieuwe leven maken.'

Regievoerders van het COA onderhouden contacten met gemeenten. Hun gegevens: www.opnieuwthuis.nl/meedoen/regievoerder

FOCUS OP HUISVESTING

Verwacht: in 2015 dertigduizend vergunninghouders te huisvesten.

Van vluchteling naar buurtgenoot.

Veel van wat daar omheen speelt of nodig is, krijgt ook aandacht.

- registratie in overheidssystemen
- toeslagen- en betalingsregelingen
- ontwikkeling van regio's
- communicatie
- invloed van gezinssamenstelling
- onderwijs- en zorgbehoeften
- toekomstperspectieven

A close-up portrait of Wim Hazeu, a middle-aged man with a receding hairline, wearing a white shirt and a patterned tie. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression.

Wim Hazeu
corporatie Wonen Limburg

Ook **kansen**
bij krimp

Een mes dat aan alle kanten snijdt... Wim Hazeu, bestuurder van corporatie Wonen Limburg, gelooft dat het in de huisvesting mogelijk is. Hij denkt zelfs aardig op weg te zijn. Door krimp te combineren met creativiteit. Door ongebaande paden te bewandelen. Door mensen niet in hokjes te plaatsen. Niet letterlijk, niet figuurlijk.

Vooral vooruitkijken. 'Groei zit er niet in voor Midden- en Noord-Limburg. Maar er zijn volop mensen die snel om huisvesting verleggen zitten. We kunnen die vraag traditioneel beantwoorden met het metselen van stenen voor eensgezinswoningen. Maar die huizen moeten vijftig jaar of langer meegaan. Nou, dan zou je bouwen voor leegstand. Liever niet!'

Het gaat om urgentie. 'Mensen moeten verhuizen door hun werk of juist door gebrek aan inkomsten uit werk. Jongeren gaan studeren, of het knalt thuis. Mensen scheiden. Of ze zijn vluchteling. Allemaal hebben ze een dak boven het hoofd nodig. Combineer dat met de aangekondigde krimp en het vraagstuk

stuwt je richting tijdelijkheid. Logisch eigenlijk.'

De druk van de ketel. 'We kiezen voor snelle oplossingen waar we niet levenslang aan vastzitten. Woningen die je naar behoefte ineen kunt zetten en ook weer kunt demonteren. Of zo nodig verplaatsen. Ook behoeden we bestaande gebouwen voor leegstand of sloop. Een klooster, een politiebureau. We plaatsen er studio-achtige woningen in; kleine appartementen. Die zijn er ook weer snel uit als zich andere vragen aandienen. Meebewegen dus.'

Geen aparte hokjes. 'Vluchtelingen staan niet op zichzelf. Letterlijk en figuurlijk niet. Ze horen voor ons bij de urgentiegroep. En voor die hele groep zijn tijdelijke oplossingen prima. Dat levert een gezonde mix op; mensen met verschillende achtergronden die opnieuw vorm geven aan hun leven. Ze weven nieuwe sociale netwerken. Dit helpt ook vluchtelingen makkelijk hun weg te vinden in de samenleving.'

Over hordes, langs valkuilen, naar succes

Aan motivatie geen gebrek. Ook al liggen oplossingen niet voor het oprapen. Het Platform weegt bestaande én nieuwe mogelijkheden. Met projectleider Annemarie Veenkamp als spin in het web. De ambassadeur, projectleiders en regionale gezanten trekken het land in.

OPNIEUW
thuis

Het ideale is de vijand van het goede.

Daarom de keuze voor een praktische benadering.

- Het Platform ● doorbreekt ingenomen stellingnamen
- Het Platform ● signaleert, agendeert en organiseert
- Het Platform ● benoemt problemen en zet deze op een rijtje
- Het Platform ● analyseert obstakels en remmend gedrag
- Het Platform ● werkt met deelprojecten aan oplossingsrichtingen
- Het Platform ● bundelt en duidt kennis voor bestuur en uitvoering
- Het Platform ● stelt scherp op lokale én landelijke kwesties
- Het Platform ● ontsluit beschikbare kennis en relevante informatie
- Het Platform ● werkt met goede voorbeelden
- Het Platform ● is helder over voortgang resultaten en hindernissen
- Het Platform ● stimuleert via regionale gezanten bestuurskracht
- Het Platform ● betreft partners bij huisvesting en probleemoplossing

Communicatie geeft kracht. Bij het bedenken van de aanpak, bij de uitvoering en bij het uitleggen ervan.

- Het Platform ● verzamelt, bundelt en duidt informatie
- Het Platform ● informeert en verantwoordt
- Het Platform ● opinieert en genereert ideeën
- Het Platform ● draagt voorbeelden en kansen aan
- Het Platform ● waarschuwt voor valkuilen
- Het Platform ● makelt en schakelt
- Het Platform ● nodigt uit tot reacties en participatie

Uitgave Platform Opnieuw Thuis, Den Haag

Site www.opnieuwthuis.nl

- *Voortgang en resultaten*
- *Kennis en wetenswaardigheden*
- *Platform voor ideeënverkeer*
- *Aanmelding voor nieuwsbrief*

Mail postbus@opnieuwthuis.nl

Concept en tekst Marc Werkt! en Het Kantoor, Utrecht

Vormgeving Studio ID, Gorinchem

Fotografie Anna Groot, ABD,xxx

Druk AltijdDrukwerk, Utrecht

Januari 2015

Het Platform Opnieuw Thuis: Gemeenten, samenwerkende woningcorporaties, provincies, COA, VNG, IPO, Platform 31 en de ministeries van SZW, V&J en BZK werken samen bij het zoeken en vinden van oplossingen.